

Frame Semantics

Sözlük görüşü

- Sözlük bilgisi, sözcüklerin ne anlama geldiği ile ilişkilidir.
 - Bu bilgi de zihinsel sözlüğü oluşturur.
- Formal anlambilimde sözcüklerin zihnimizde de sözlükte görüldüğü gibi depolandığı görüşü yaygındır.
 - Componential analysis
- Sözcük anlamı anlamsal ikellerle sunulmaktadır.
 - Bekar +eril, +yetişkin, -evli
 - Kadın -eril, +yetişkin
 - Adam +eril, +yetişkin
 - Çocuk +eril, -yetişkin

Anlama ansiklopedik yaklaşım

Evans, 2006

Sözlükler ve ansiklopediler

- Dilsel anlam
 - Geleneksel bakış açısında sözlük anlamıyla sınırlıdır.
 - Bilşsel anlam ansiklopedik bilgiye dayalıdır.
- Sözlük bilgisi, ansiklopedik bilginin bir alt türünü oluşturur.

Sözlük görüşü

- Sözlüğün çekirdek anlamı, sözcüğün tanımında var olan bilgidir.
- Ansiklopedik bilgi, dilsel olmayan bilgidir.

Sözlük görüşü

- Geleneksel görüş anlamın iki bileşeni olduğunu kabul eder:

• Sözlük bileşeni ve ansiklopedi bileşeni

- Sözcük anlambilimi
 - Sözcük bileşenini ele alır.
- Ansiklopedik bilgi dilsel bilginin dışında kalır.
 - FA modularity approach
- Dilsel bilgi dile aittir, farklı dünya bilgisinden ya da dilsel olmayan bilgidir.

Sözlük görüşü

- Sözcük anlamına sözlüksel yaklaşımda üç ayırım var:
 - *Sense-reference*
 - (anlam «zihinsel sözlükteki çekirdek anlam» ve gönderim «dış dünya gönderimi»)
 - sözcüğün gerçek dünyadaki gerçekliğe gönderimi vardır.
 - Unicorn, ejderha örnekleri?
 - *Anlambilim-kullanımbilim ayırımı.*
 - anlambilimin incelediği sözcük anlamıyla kullanımbilimin incelediği bağlamsal etmenlerin dilsel özellikleri nasıl incelediği konularında keskin bir ayırım bulunmaktadır.
 - *Zihinsel sözlük-dil kullanımı.*
 - Sözlük görüşü, sözlük anlamını kültürel, toplumsal (başkalarıyla etkileşim ve deneyim) ve fiziksel bilgidir (dünyayla etkileşim deneyimimiz) bağımsız inceler.

Sözlük görüşü

- Bunların sonucu olarak anlamsal bilgi diğer bilgi türlerinden daha ayırık durur ve **zihinsel sözlük** denilen bir zihinsel depoya ilişkilendirilir.
 - Sözcük anlambilimi FA'nın yarısı, diğer yarısı tümce anlambilimi

Ansiklopedik anlam

- Sözcük anlamının doğası değişkendir
 - FA'de sözcük anlamları tümcenin dilbilgisel yapılarıyla birleşerek tümce anlamını oluşturur (bütüncülük ilkesi)
 - BA'de sözcüklerin bellekte depolanmış anlamları olsa da sözcük anlamının doğası değişkendir (kullanım bağlamına göre değişir)
 - "Safe" örneği

Sözlük görüşü

- Bu görüş eleştiriliyor:
 - Çekirdek ve yan anlamlar her zaman çok net olmayabilir.
 - Kültürel özellikleri göz ardı edemeyiz.
 - Artalan bilgisiyle ilişkili.
 - Sözcükler ve anlam ilişkileri bağlamdan bağımsız değerlendirilemez.
 - Bu nedenle, çerçeve ya da alan deneyimine ihtiyaç vardır.
 - Anlam ve gönderim arasındaki ilişki.
 - Dilsel anlamı tek bir sözcüğün anlamıyla sınırlar.

Ansiklopedik anlam

- Anlam yapısı kavramsaldır
 - BA'da sözcükler yönlendiricidir, sözcük anlamı taşıyıcı değil
- Dilbilgisel yapılar birbirinden bağımsız biçimde anlamlıdır
 - BA sembolik işlev (biçim-anlam birlikteliği)
 - Bu birliktelik, sözcükten daha geniş öbek ve tümcelerde de vardır

Sözlük görüşü

- O halde;
 - Sözcükler; **bağlamdan bağımsız sunulamaz, deneyim çerçevelerine alanlarına ihtiyaç vardır.**
 - Bu özelliklerle deictic (gösterimsel) özelliklerde çok açıktır.
 - *Almak, getirmek, bugün, yarı*
 - *"Şu andan bir hafta sonra burada elinde bu büyüklükte bir sopya buluşalım!"*
 - *"Beş dakika sonra geliyorum"*
- Dilsel bilgi, dünya bilgisinden
- Anlamsal bilgi, kullanım bilgisinden ayrılmaz!

Ansiklopedik anlam

- Ansiklopedik görüş
 - Anlambilim ve kullanımbilim arasında kurallı bir ayırım yoktur
 - Sözcüklerin anlamı ve nasıl kullanıldığı anlamsal bilginin türleridir
 - Kullanım bağlamları anlam yapısını yönlendirir
 - Kodlanan anlam (depolanan sözlüksel kavramın sunumu) şemadır
 - Anlam yapılması kullanımdan ayrılmaz: anlamın doğası kullanımbilimseldir
 - Anlam durumsal ve böylelikle bağlamsaldır

Ansiklopedik anlam

- Ansiklopedik görüş
 - Ansiklopedik bilgi yapılanmıştır
 - Bilginin yapılanmış bir sistemidir
 - Örn: "elma" (kimi özellikler daha merkezi rol yüklenir)

Ansiklopedik bilgi yapılanmıştır

- Ansiklopedik bilgi **yapılanmış bir sistemdir**.
- Örneğin elma sözcüğü biçimi, rengi, kokusu, tadı gibi özelliklere ilişkin bilgi de içerir.
- Ayrıca elmayı sevip sevmediğimiz, nerede yetiştiği gibi detaylar da aklımıza gelir.
- Belirli özellikler daha merkezi role sahiptir.
- Ansiklopedik bilginin belirli özellikleri sözcüğün anlamıyla ilgilidir.

Bireysel Paylaşılan
Generic-İçsel-karakteristik -----> Uzlaşımsal

Ansiklopedik görüş

1. Anlambilim ve kullanımbilim arasında ilkeli bir ayrım yoktur
2. Ansiklopedik bilgi yapılanmıştır
3. Ansiklopedik anlam ve bağlamsal anlam arasında bir ayrım bulunmaktadır
4. Sözcüksel öğeler ansiklopedik bilgiye erişim noktalarıdır
5. Ansiklopedik bilgi dinamikdir

Ansiklopedik anlam

- Langacker (1987)
 - Bilgi türleri
 - Uzlaşımsal bilgi
 - Genel-geçer bilgi
 - İçsel bilgi
 - Karakteristik (özellikle-dayalı) bilgi

Anlambilim ve kullanımbilim arasında ilkeli bir ayrım yoktur

- Çekirdek anlama, sosyal/kültürel anlam arasında ayrım yoktur
 - Sözcüklerin ne anlama geldiği ve nasıl kullanıldığı "anlamsal" bilgi türleridir.
 - Anlamsal ve kullanımsal özellikler bir **devamlılık** içerirler.
 - Bu da sözlüksel bilgi ile ansiklopedik bilgi arasında ayrım olmadığını gösterir.
- Bir sözlüksel kavramın kodlanmış zihinsel sunumu **şema** olarak adlandırılır:
 - dil kullanım sürecinde yinelenen deneyimlerin iskeletini oluşturur.
 - Eğer anlamın yapılanması dil kullanımından ayrılmazsa **anlamın doğası durumsal ve dolayısıyla kullanımsaldır**.

Ansiklopedik anlam

- Bilgi türleri (sf 217)
 - Uzlaşımsal bilgi
 - Bir konuşma topluluğunda bilinen ve paylaşılan bilgi bütünü
 - «Muz» → meyve (uzlaşımsal) → sindirimi güçleştirir (deği)
 - Genel-geçer bilgi
 - Belli bir kategorinin çok sayıda örneğine uygulanabilir
 - ABD başkanının çalışma süresi, Kennedy örneği
 - «Kuşlar uçar» «Ağaçtaki kuş uçtu»
 - İçsel bilgi
 - Bir varlığın iç özelliklerine dayalı bilgi
 - Muzun biçimi, potasyum içeriği
 - Karakteristik (özellikle-dayalı) bilgi
 - Sözcüğün işaret ettiği varlık sınıfıyla ilişkili bilgi
 - Muzun sarı olması

Ansiklopedik ve bağlamsal anlam arasında ayırım bulunmaktadır

- Anlam kullanım bağlamıyla ortaya çıkar. Bağlam güdümlüdür, farklı bağlam türlerinden söz edilebilir.

Bağlam türleri

- **Erişilen ansiklopedik bilgi**
 - Depolanan bilgi ağı içinde sözlüksel kavramın bağlamı
- **Tümcesel bağlam**
 - Sonuçta ulaşılan tümce ya da sözcük bağlamı
- **Burun bağlamı**
 - Sözcüğe eşlik eden entonasyon ürüntüsü (soru tonlaması vb.)
- **Durum bağlamı**
 - Sözcüğün ürettiği fiziksel ortam
- **Kişilerarası bağlam**
 - Sözcük ürettiği sırada konuşucular arasındaki ilişki (yaşantı ortaklığı vb.)

Çerçeve anlambilimi

Çerçeve anlambilimi kuramının tarihsel gelişimi (Fillmore,2006)

- Sözcük anlamına farklı bir bakış açısı sunar. Çerçeve, kavramsal sistemi yansıtan bir araçtır. Bu sistemde yer alan öğelerin birbirleriyle aralarında öyle bir ilişki var ki, birini anlamak için tüm yapıyı anlamak gerekir.
 - “Şema”
 - “Senaryo”
 - “Bilişsel model” yerini tutar
- Çerçeve, kavramsal yapıda sunulan ve uzun süreli bellekte sunulan deneyimin şematikleştirilmesidir.

Sözlüksel öğeler ansiklopedik bilgiye erişim noktalarıdır

- Sözlüksel öğeler ansiklopedik bilgiye erişim noktaları olarak görülür.
- Sözcükler, geniş bir ansiklopedik bilgi ağı oluşturur.

Çerçeve anlambilimi

Formal anlambilime değil, deneysel anlambilime dayanır

- Dil ve deneyim arasındaki ilişkiyi anlatması yönünden formal anlambilimden farklılaşır
- Sözcükler deneyim kategorilerini sunar
- Bu kategorilerin her biri bir bilgi ve deneyime dayalı olarak ortaya çıkar
- Dil bir araçtır/araca benzer
 - Aracı bilmek, insanların onu ne için kullandığını bilmektir
 - Buna göre;
 - Bir dilsel metin anlamlara ilişkin kayıtlar değil
 - Belli bir etkinliği yürütmek için kullanılan araçlardır

Ansiklopedik bilgi dinamikdir

- Sözcüklerle ilgili merkezi anlam durağan, ansiklopedik bilgi dinamikdir. Ansiklopedik bilgi deneyimle değişir, genişler vb. (kedi örneği sf. 221)

Çerçeve anlambilimi

- Kısa tarihçe
 - Fillmore, 1960 - durum dilbilgisi
 - Bir durum çerçevesini, soyut bir sahnenin katılımcıları ve eylemlerin üyeleri ve sahneyi anlatan tümceler belirler.
 - Bir tümceyi anlamak için konuşucunun şemalaştırılmış bu sahnelere erişim kurması gerekir
 - Minsky, 1975 - bilgi sunumu
 - Bilgi sunumunun çerçevelere dayalı olduğu görüşüne dayanır. Bilgi sunumu üç özelliğe dayalıdır.

Çerçeve anlambilimi

- Fillmore önceki çalışmaları (1960 başı)
 - Eylem anlambilimi
 - İngilizce eylemlerin sözdizimsel ve dilbilgisel yapılarına göre sınıflandırılması
 - Dönüşümsel dilbilgisi temelli bir çalışma

Çerçeve anlambilimi

- Yargılama eylemleri
 - Accuse, blame, criticise
 - A **Communicator** communicates a judgment of an **Evaluee** to an **Addressee**. The judgment may be positive (e.g. praise) or negative (e.g. criticize), and this is indicated by the semantic types **Positive** and **Negative** attached to the lexical units.

Çerçeve anlambilimi

- Fillmore önceki çalışmaları (1960 sonları)
 - Eylemde önemli olan "valence" (birleşim değeri)
 - Anlamsal roller
 - Eylemlerin iki özelliği bulunmaktadır
 - Durum çerçevesi ve kural özellikleri
 - Durum çerçevesi
 - Kılıc-etiklenen-araç
 - Her durum çerçevesi küçük soyut bir "sahne" ya da "durum" sunar

Çerçeve anlambilimi

- Öntürlerin rolü
 - Kategorilemede öntürlerin önemini vurgulamıştır
- Çerçeve dünyanın nasıl görüldüğünden çok öntürler olarak anlaşılmaktadır

Çerçeve anlambilimi

- Fillmore (1971)
 - Anlam rolleri kuramı yetersiz kaldığından, üye yapısından daha geniş bir düzeye gereksinim duyulmuştur.
 - Sahne şeması
 - İnsanın yargılama/değerlendirme özelliğinin şemalaştırılması
 - Toplumsal kurumları ve yapıları deneyimlemeyen kimse sözcüklerin anlamını bilemez
 - Yargılama eylemleri
 - Accuse, blame, criticise
 - Ticari olay eylemleri (commercial event)
 - Buy, spend, cost, charge
 - Aynı benzer çerçeveyi sunar
 - Çerçeve sözcük anlamını yapılandırır, sözcük çerçeveyi çağırır

Çerçeve anlambilimi

- Öksüz
 - Ailesi yaşamayan çocuk
 - Belli bir artalan bilgisi sunar:
 - Çocuklar bakım için ailelerinin bakımına ve eğitimine gereksinim duyar
 - Yaş belirlenmesi yoktur
 - Acıma duygusu uyandırır
- Kahvaltı
 - Sabahın erken saatlerinde yenilen öğün
 - Günde 3 öğün yemek yeriz
 - Farklı saatlerde kahvaltı yapılması ölçütü değiştirmez

Çerçeve anlambilimi

- Sözcükler bize farklı kullanım bağlamları verir
 - Bu bağlamlar, öntüre dayalı kullanımların özelliklerini verirler
- Artalan deneyimleri ve uygulamaları kategorilerin, bağlamların ve artalan bilgilerinin öntüleriyle anlaşıldığını gösterir

Çerçeve anlambilimi

- ÇERÇEVE;
 - Kavramsal yapıda sunulan ve uzun süreli bellekte depolanan deneyimin şematikleştirilmesidir
- Bilişsel psikoloji – çerçeveler
 - Bilginin temel kavramı KAVRAMdır
 - Bilgi sunumu kuramları, insanların erişim sağladığı kavram türlerini modeller

Çerçeve anlambilimi

- Çerçeve, *güdüleyici bağlama* dayalı olarak yapılan bir sistemdir (*motivating context*)
 - Güdüleyici bağlam, belli kategorilerde anlamlandırmayı, kimi uygulama örüntülerini ya da toplumsal kurumları anlaşılır kılar

Çerçeve anlambilimi

- Bilgi sunumu
 - Özellikler listesi yaklaşımı
 - Belli bir kavramla ilgili özellikler ve nitelikler listesidir
 - ARABA
 - Arabayla ve parçalarıyla (vites, tekerlek, motor, direksiyon...); yakıt özellikleriyle (dizel/benzinli); ehliyeti olan kişilerce kullanılması... gibi ilişkili bir dizi özellik içerir
 - Çerçeve; temel bilgi sunumu yoludur

Çerçeve anlambilimi

- Güdüleyici bağlam
 - Hafta sonu
 - 7 günlük hafta döngüsünde insanın kendisine ayırabileceği iki gün
 - Vejeteryan
 - Hem et hem sebze yiyen kültürler için anlamlı bir kategori
 - Sahil/kıyı

Çerçeve anlambilimi

- İki temel bileşen
 - Niteleyiciler (attributes) ve değerler (values)
 - Niteleyici: Bir bütünün bir özelliğini sunan kavram
 - ARABA – (MOTOR, SÜRÜCÜ, YAKIT)
 - Değer: Niteleyicinin alt türünü oluşturur
 - SÜRÜCÜ – Ayrış; YAKIT – dizel
 - *alt ve üst kavramlar (sf. 224)

Çerçeve anlambilimi

- Yapısal değişmezler (structural invariants)
 - Niteleyiciler, örneklerle uyumlu biçimde ilişkilidir
 - ARABA – ŞOFÖR (araba örneğinin çoğunda var)
- Benzetimler (simulations)
 - Dinamik özellikler
 - Benzin alma çerçevesi

Ticari olay çerçevesi

- **Örnek 1**
 - (a) Elif araba satın aldı (satış görevlisinden).
 - <ALICI EŞYA satıcı>
 - (b) *Elif satış görevlisi satın aldı.
- **Örnek 2**
 - (a) Elif para ödedi. (araba için)
 - <ALICI SATICI EŞYA>
 - (b) *Elif araba ödedi.
- *Ödemek eylemi tüm katılımcıları da içerebilir.
- (c) Elif satış görevlisine araba için 30.000 TL ödedi.
- Eşyaları almak için para transferi yapma bilgisi gerektirir.

Ticari olay çerçevesi

- Anlamsal çerçeve belirli bir sözcük setini ya da ilişkili sözcük setlerini anlamak için gerek duyulan bilgi yapısı.
- **ÖRNEK:** *Buy, sell, pay, spend, cost, charge, tender (teklif vermek), change*
 - Bu eylemleri anlamak için TİCARİ OLAY çerçevesine gereksinim duyarız. Bu sözcüklerin sunulduğu art alan ve güdülenme gerekir.
 - Eylemlere ait katılımcı rolleri bulunmaktadır
 - SATICI, ALICI, EŞYALAR, PARA
- Gerekli katılımcıları/özneyi içerir.
- Eylemin üye yapısını, katılımcı rollerini, anlamsal rollerini içerir.

Çerçeveler, OLAY SIRASI POTANSİYELİ (EVENT SEQUENCE POTENTIAL) taşıır

- Her bir eylem, olayların düzenlenmesinde belli noktaları/belli bir rotayı işaret eder. Belli rotalar zorunlu ilişkiler sunar, ancak kimileri seçime bağlıdır.
 - Örneğin, ÖDEMEK <ALICI><SATICI> zorunlu; <EŞYALAR><PARA> seçmeli (artalanın bir parçası olarak görülmektedir)
- Çünkü, olay çerçevesi bizim zihnimizde ve bu onların bir parçasıdır.
 - Elif (satış görevlisinden) (50.000 TL'ye) araba satın aldı.
 - Ali arabayı (Elif'e) (50.000 TL'ye) sattı.
 - *Ali (araba için) (Elif'ten) 50.000 TL tahsil etti.
 - Elif (arabaya) 50.000 TL harcadı.
 - Elif (araba için) (Ali'ye) 50.000 TL ödedi.
 - Araba Elif'e 50.000 TL'ye mal oldu.

Ticari olay çerçevesi

- **SATIN ALMAK (iki değerli)**
- (1) ALICI (2) EŞYALAR
 - Elif araba satın aldı.
- **ÖDEMEK**
- ALICI (2) SATICI (3) EŞYALAR
 - Elif araba için galeriye 50000 TL ödedi.

HIRSIZLIK çerçevesi

- **"çalınmak", "soymak"**
- HIRSIZLIK çerçevesiyle ilgili roller :
 - (1) HIRSIZ (2) HEDEF (soyulan kişi ya da yer) (3) EŞYALAR (çalınan)
 - Soymak: HIRSIZ ve HEDEF
 - Çalmak: HIRSIZ ve EŞYALAR
- **Örnek 3**
 - (a) Adam zenginleri soydu (paralarını).
 - <HIRSIZ HEDEF eşya>
 - (b) Adam zenginlerin paralarını çaldı.
 - <HIRSIZ hedef EŞYA>
- **Örnek 4**
 - (a) *Adam parayı soydu.
 - (b) *Adam zenginleri çaldı.

Konuşma eylemi çerçevesi

- Söylem ya da iletişim bağlamındaki çerçeveler. Etkileşimsel bağlam türlerini şematize eder.
 - Masallar, akademik konuşmalar, burç falı, kahve falı...
- Olası konuşma biçem ve stillerine ilişkin şematik bilgi içerir,
 - Bir varmış bir yokmuş...

- Prize:** the prize won in a competition
 - John won a **bronze medal**.
- Rank:** ranked results of a competition
 - John came in **third**
- Score:** the score in the game
 - The Yankees won the game **2-0**
 - The Yankees won the game **by 2 runs**
- Venue:** the venue of the competition
 - The Padres will play in **PETCO Park**.

Competition Frame

- **Elements**
 - *Competition, participants, place, prize, rank, score and venue*
- People (Participants) participate in an organized rule-governed activity (Competition) in order to achieve some advantageous outcome. Rank and Score are different criteria by which the degree of achievement of the advantageous outcome is judged.
- **Elements connected by events**
 - Lose, win, defeat, come in, play, etc.

Çerçeveler dinleyicilerin konu hakkında bilgi edinmesini sağlar

- I lost the game
 - There was another participant
 - I was engaged in rule governed activity
 - In a particular place and venue
 - Activity had potentially advantageous outcome for me
 - I did not achieve my goal

Competition Frame: Elements

Competition: name of competition

– Joe lost the **Democratic primary**

Participant 1: identifies first or only participant in the competition

– Joe won the lottery

– Joe defeated Leslie at tennis

Participant 2: identifies the second participant in the competition

– Joe defeated Leslie at tennis

Participants

– The **Yankees** won the World Series

Place: where the event takes place

– John's 3-0 win at **Wimbledon** surprised the crowd

Özet

- Çerçeveler, tümceleri anladığımızda canlanır
- Kimi sözcükler çerçevenin belirli bölümlerini vurgular
- Çerçeveler belirli bir bakış açısı sunar
- Çerçeveler kavrama ilişkin belirli bir geçmiş önerir
- Çerçeveler genellikle daha geniş kültürel çerçeveleri varsayar
- Çerçeveler nesnelere, sahnelere ve olaylara ilişkin bilgilerin yapılandırılmış sunumudur
- Bilgi çerçevelerde idealleşmiş bir biçimde sunulmuştur

Çerçeveler

(a) It was very **hot** this summer

(b) The food at the new Indian place is very **hot**.

(a) Isı ölçeği çerçevesiyle ilişkili, (b) acı ya da sıcak anlamına gelebilir. Artalan bilgimiz baharatlı, acılı olduğu bilgisine ulaştırır.

Yabancı dil öğrenenler, her zaman bildikleri (ilk) anlamı canlandırır.

Frame Definition:

- The words in this frame have to do with people and the personal **Relationships** they are or can be a part of. Some of the words denote people engaged in a particular kind of **Relationship**, others denote the **Relationship**, yet others the events bringing about or ending the **Relationships**. Many of the words presuppose an understanding of states and events that must have occurred before another event takes place or before a person can be classified in a certain way.

Çerçeveler

- Öğrencilerde kültürel farklılıklara ilişkin farkındalık yaratmak gereklidir
- Anlam ağları kültürler arasında kavramsal bilgiye dayalı benzerlikler gösterir
 - Sahne: dilsel olmayan bilgiyle anlaşılan soyut bilgi
 - Çerçeve: sahneyi anlatmak için gerekli dilsel ifadelerin düzeni

Core Frame Elements:

- Partner_1, Partner_2, Partners
 - Arkadaşımı seviyorum.
 - (Partner_1) (Partner_2)
 - Birbirimizi seviyoruz.
 - (Partners)

Çerçeveler

Örnek çalışma

- Öğretilen sözlüksel birimler
 - İlişki türlerinin betimleyicileri
 - İlişkiler için duygular
 - Kişisel ilişki türleri
 - Diğer ilişki türleri

Non-Core Frame Elements:

- Degree (to which an event occurs)
- Depictive (phrase describing the partner(s))
- Duration (length of relationship)
- Manner (of performing an action)
- Means (state of affairs - a act whereby a focal participant achieves an action indicated by the target)
- Relationship (between partners)
- Source (of relationship)

Commercial Transaction Frame

- Buyer – Seller – Goods – Money
 - buy, sell, charge, spend, pay, cost, debit, credit, etc
- **Revenge Frame**
 - Offender – Injured Party – Injury – Avenger – Punishment
 - avenge, revenge, retaliate, etc.

Alan ne demektir?

- Zihinsel deneyimin, uzamın, kavramın ya da karmaşık sistemlerin sunumu
 - Bir anlamsal birimin bağlamı
 - Dilde bir sözlüksel kavramın kullanımına ilişkin art alan bilgisi sunar
- Örnek
 - Sıcak, soğuk → ISI DERECESESİ alanına ilişkin sözlüksel kavramlar
 - Alanı anlamadan sözcükleri anlayamayız

to run – different frames (frames taken from FrameNet)

- He ran down the stairs (Self_Motion frame)
- She ran the company with a stern hand (Leadership frame)
- The river ran fast after the heavy rain (Fluidic_Motion frame)
- He ran a pyramid scam (Operating_a_System frame)

Alanların üç temel özelliği

- *Daha temel kavramsal yapılar*
- Boyutluluk
- Konumsal/kurulumsal (Locational vs configurational)
 - Çerçeve anlambilimine benzer ama dört özellik daha ekler

Alanlar kuramı

- Langacker, 1987
 - Sözlüksel kavramların sunduğu bilgi yapıları
 - Alanlar

1. Alan matrisi

- Bir sözlüksel kavramı yapılandıran alanlar o kavramın alan matrisini oluşturur
 - Kuş
 - UZAM
 - FİZİKSEL NESNE
 - YAŞAM
 - ZAMAN
 - Somut nesne
 - Tüm nesnelere ilişkin deneyimimiz
 - Isı derecesi
 - DERECE
 - SICAK
 - SOĞUK

2. TEMEL – SOYUT ALANLAR

- Deneysel temel ve beden deneyimine dayalı bir ayırım
 - Temel alan
 - UZAM, ZAMAN
 - Soyut alan
 - EVLİLİK, AŞK, MÜZİK

Temel alanlar

- Başka alanlara bağlı olmadan anlamlandırılan alanlar
- Doğrudan beden deneyimine dayalı
- Duyusal-algısal deneyim gibi önkavramsal deneyimden kaynaklanır.
- Bu da daha karmaşık bilgi alanlarını biçimlendirir
 - Parmak boğumu Uzam ilişkisi

3. Alanlar hiyerarşiktir

PARÇA-BÜTÜN ilişkisini gösterir. Belli bir sözlüksel kavram, bu hiyerarşik yapının daha alt ya da üst bölümünde yer alabilir.

PARMAK BOĞUMU → EL → KOL → BEDEN → UZAM

• Ne türde duyuşsal algı?

- Görme
 - RENK ve UZAM (hareketin rolü de var)
- İşitme
 - PERDE
- Dokunma
 - ISI, BASINÇ, ACI
- Ne türde öznel algı?
 - DUYGU ve ZAMAN

4. Fillmore çerçeveleri birleşim değeriyle (valence), Langacker kavramsal varoluşla açıklar

- bilginin yapısı ve düzenini kavramların birbirleriyle ilişkisi açıklar

İmge şematik alanlar

- Temel alanlardan daha karmaşık
 - KAP
 - UZAM, NESNE temel alanlarına dayanır
 - Daha geniş alan matrisi sunar
 - Somut nesne
 - Parça-bütün, merkez-çevre, sayı-yoğunluk, yüzey... gibi şemalan gruplar

Temel Alanlar	İmge Sembaları
Karmaşıklık hiyerarşisinde en düşük düzey UZAM, ZAMAN, ISI, PERDE	Karmaşıklık hiyerarşisinde en düşük düzeyi kapsamı şart değil YUKARI-AŞAĞI, YOL, KAP
Alan matrisinde geniş bir aralığa sahip olması gerekmez ISI, KOKU	Alan matrisinde en geniş yeri tutar ÖLÇEK, NESNE, KAP
Öznel ve duyuşsal deneyimden kaynaklanır UZAM, ZAMAN	Sadece duyuşsal-algısal deneyimden kaynaklanır KAP, YÜZEY

Konumsal ve kurulumsal alanlar

- Bir alanın belli bir boyuta göre düzenlenip düzenlenmediği
 - RENK
 - Konumsal; her özellik ona bitişik bir özelliğe göre ayarlanır
 - UZAM
 - Kurulumsal; konumundan bağımsız olarak uzamdaki boyutuna göre belirlenir
 - ÜÇGEN
 - 3 kenarlı, kareden farklı
 - "burada" "orada"
 - Başka konuma dayalı olarak yeri belirlenir

Boyutluluk

- Kimi alanlar bir ya da daha fazla boyut içerebilir
 - ZAMAN, ISI DERECESESİ, PERDE
 - Tek boyut
 - UZAM
 - İki ya da daha fazla boyut
 - Üçgen, insan
 - RENK
 - Üç boyutlu
 - PARLAKLIK, TON, CANLILIK
 - Farklı algısal mekanizmalarla ilişkili
 - DUYGU
 - Boyutlulukla açıklanamaz

Sınırlılık

- Alfabe
 - A-Z
 - Sınırlı
- Akralılık
 - Sınırsız